

29. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2022. GODINE

6. RAZRED ISTRAŽIVAČKI RAD RADNI MATERIJAL

Prilog 1.

Što je ekološki otisak?

Ekološki otisak mjeri našu potrošnju resursa na planetu. Mjeri naše potrebe u hrani, kretanju i mobilnosti, energiji, objektima gdje živimo ili radimo, stvarima i uređajima koje koristimo. Što nam više površine (globalnih hektara) treba za naše potrebe znači da nam je otisak veći, a to znači da trošimo više nego što priroda može osigurati, proizvesti i apsorbirati. Ako nam je potražnja/otisak veća/veći od ponude prirode, nalazimo se u ekološkom minusu.

Zašto je ekološki otisak važan?

Ponudu planeta zovemo biokapacitet – i on je ograničen. Svaka osoba na svijetu ima na raspolaganju 1,6 gha (globalnih hektara), a prosječni otisak po čovjeku je 2,8 gha. To znači da se u odnosu na prirodu stalno zadužujemo ne znajući kako ćemo taj dug vratiti. Priroda ne može više podnijeti i podupirati našu potrošnju. Ekološki otisak nam pokazuje u brojkama koliko je važna zaštita okoliša i održivi razvoj.

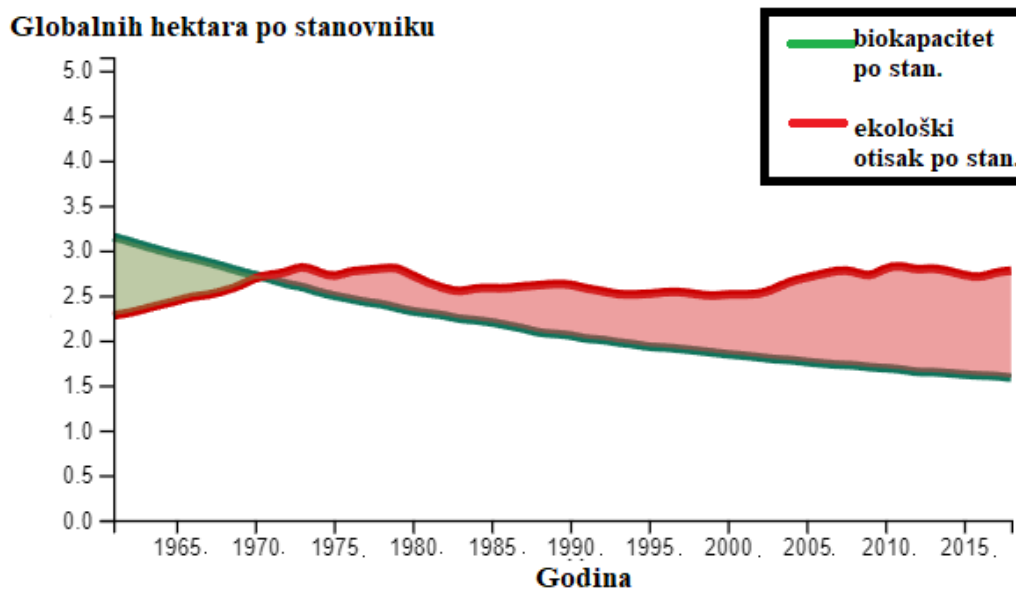
Kako smanjiti ekološki otisak?

Promislite kako je moguće smanjiti ekološki otisak kako bi našem planetu i svima nama bilo bolje:

- razmislite o potrošnji energije i gdje je možete uštedjeti u kući ili u školi
- jedite lokalno proizvedenu hranu
- sortirajte otpad u spremnike ovisno o njihovoj namjeni
- koristite proizvode koji se mogu reciklirati ili ponovno upotrijebiti
- otiđite barem jedan dan tjedno biciklom ili pješice u školu.

Izvor: ZMAG, 2021: *Fora je imati mali ekološki otisak*, <https://www.zmag.hr/hr/novosti/> (19. 3. 2022.)

Prilog 2.

Sl. 1. Biokapacitet i ekološki otisak po stanovniku u svijetu 1961. – 2018. godine

Izvor: Global Footprint Network, National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition, <https://data.footprintnetwork.org> (24. 3. 2022.)

Svijet 2018. godine:

BIOKAPACITET
po stanovniku

EKOLOŠKI OTISAK
po stanovniku

RAZLIKA

$$1,6 \text{ gha} - 2,8 \text{ gha} = -1,2 \text{ gha}$$

Izvor: Global Footprint Network, National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition, <https://data.footprintnetwork.org> (24. 3. 2022.)

* gha = globalni hektar

Tab. 1. Biokapacitet i ekološki otisak u državama skupine G-20* 2018. godine

Država	Biokapacitet po stanovniku (gha)	Ekološki otisak po stanovniku (gha)	Razlika biokapaciteta i ekološkog otiska po stanovniku (gha)
Argentina	6,2	3,3	2,9
Australija	11,5	7,1	4,4
Brazil	8,6	2,6	6,0
Francuska	2,4	4,4	-2,0
Indija	0,4	1,2	-0,8
Indonezija	1,2	1,7	-0,5
Italija	0,8	4,3	-3,5
Japan	0,6	4,6	-4,0
Južna Afrika	1,0	3,8	-2,8
Republika Koreja	0,6	6,3	-5,7
Kanada	14,7	8,1	6,6
Kina	0,9	3,8	-2,9
Meksiko	1,2	2,4	-1,2
Njemačka	1,5	4,7	-3,2
Ruska Federacija	6,7	5,3	1,4
SAD	3,4	8,1	-4,7
Saudijska Arabija	0,4	5,0	-4,6
Turska	1,3	3,3	-2,0
Ujedinjeno Kraljevstvo	1,0	4,2	-3,2

Izvor: Global Footprint Network, National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition, <https://data.footprintnetwork.org> (24. 3. 2022.)

* bez Europske unije

Tab. 2. Razlika biokapaciteta i ekološkog otiska u državama skupine G-20* 2010. godine

Država	Razlika biokapaciteta i ekološkog otiska po stanovniku (gha)
Argentina	3,6
Australija	5,2
Brazil	6,3
Francuska	-2,5
Indija	-0,6
Indonezija	-0,2
Italija	-4,3
Japan	-4,1
Južna Afrika	-2,4
Republika Koreja	-5,1
Kanada	7,5
Kina	-2,4
Meksiko	-1,8
Njemačka	-3,6
Ruska Federacija	1,2
SAD	-5,1
Saudijska Arabija	-4,9
Turska	-1,7
Ujedinjeno Kraljevstvo	-4,2

Izvor: Global Footprint Network, National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition, <https://data.footprintnetwork.org> (24. 3. 2022.)

* bez Europske unije

Prilog 3.

BRICS (pokrata od engl. **Brazil, Russia, India, China, South Africa**), naziv za skupinu država (Brazil, Ruska Federacija, Indija, Kina i Republika Južna Afrika) koje od 2006. nastoje razviti gospodarsku i političku suradnju, te stvaranjem financijskih i drugih institucija zajednički djelovati na svjetskom tržištu. Do priključenja Južne Afrike (2010.) koristila se pokrata BRIC, koja je skovana u stručnim ekonomskim krugovima (2001.) kao oznaka za države čija rastuća gospodarstva postaju svjetski utjecajna i konkurentna grupi G-7.

Grupa 7 (engleski **Group of Seven**, kratica **G-7**), skupina sedam industrijski vodećih država [Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj](#) (OECD); obuhvaća Francusku, Italiju, Japan, Kanadu, Njemačku, SAD i Ujedinjeno Kraljevstvo. Sastanci G-7 godišnja su neformalna okupljanja čelnika država članica, na kojima se raspravlja o međunarodno važnim ekonomskim i političkim temama. Godine 1975. okupili su se prvi put (tadašnja skupina G-6 sa Saveznom Republikom /Zapadnom/ Njemačkom, dok se Kanada priključila 1976.). Nakon geopolitičkih promjena koje su slijedile zbog raspada Sovjetskog Saveza, skupini se pridružila i Rusija (1998.), te nastaje Grupa 8 (G-8). Radi dogovora o globalnim problemima Grupa 7, odnosno Grupa 8, od 1999. organizira godišnje sastanke s predstavnicima Argentine, Australije, Brazila, Južne Afrike, Republike Koreje, Kine, Indije, Indonezije, Meksika, Saudijske Arabije, Turske i Europske unije – tvoreći tako Grupu 20 (G-20). U

ožujku 2014. na sastanku Grupe 7 odlučeno je o obustavi sudjelovanja Rusije (u G-8 i G-20) zbog njezina angažmana u Ukrajini i vojne intervencije na Krimu.

Izvor: *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (19. 3. 2022.)

Prilog 4.

Sastanak na vrhu skupine G-7 u Cornwallu, Ujedinjeno Kraljevstvo, 11. – 13. lipnja 2021.

Skupina G7 nastaviti će povećavati napore koje ulaže u to da se očuva cilj ograničenja porasta temperature od 1,5 °C. Čelnici i čelnice ponovno su potvrdili svoju predanost Pariškom sporazumu i zajednički su se obvezali na postizanje nulte neto stope emisija stakleničkih plinova što je prije moguće, a najkasnije do 2050. godine.

Očekuje se da će se zelenom tranzicijom smanjiti emisije, pojačati mjere prilagodbe diljem svijeta, zaustaviti i preokrenuti proces gubitka bioraznolikosti, otvoriti nova visokokvalitetna radna mjesta te povećati blagostanje i dobrobit. Zelena tranzicija temeljit će se na tehnologiji i bit će popraćena konkretnim mjerama u svim sektorima gospodarstava i društava zemalja skupine G-7.

Posebne obveze uključuju daljnje ubrzanje odmicanja od kapaciteta ugljena s nesmanjenim emisijama, uz istodobno pružanje potpore pogođenim radnicima, te ukidanje nove izravne državne potpore međunarodnoj proizvodnji toplinske energije iz ugljena s nesmanjenim emisijama do kraja 2021. godine.

Prijelaz na gospodarstva s nultom neto stopom emisija poseban je izazov u pogledu financiranja za slabije razvijene države. Čelnici i čelnice zemalja skupine G-7 odlučni su u svojim bilateralnim i multilateralnim obvezama da financijskim sredstvima za borbu protiv klimatskih promjena podrže te napore partnera u pogledu dekarbonizacije.

Ponovno su potvrdili zajednički cilj razvijenih država da se do 2025. godine zajednički mobilizira 100 milijardi američkih dolara godišnje iz javnih i privatnih izvora u kontekstu konkretnih mjera ublažavanja i transparentnosti u vezi s provedbom.

Ujedno su naglasili važnost visokointegriranih tržišta ugljika i optimalne upotrebe političkih sredstava kako bi se krenulo prema pravednom i učinkovitom određivanju cijena ugljika.

Čelnici i čelnice država skupine G-7 izrazili su predanost zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti do 2030. godine te su podržali ambiciozan globalni okvir za bioraznolikost nakon 2020. godine koji će stranke donijeti na konferenciji COP15 o bioraznolikosti. Donijeli su Pakt skupine G-7 za prirodu 2030. godine, u kojem su navedene mjere u vezi s bioraznolikošću, koje su podijeljene u četiri temeljna stupa: tranzicija, ulaganja, očuvanje i odgovornost.

U skladu s tim paktom skupina G-7 obvezala se da će do 2030. godine očuvati ili zaštititi najmanje 30 % svjetskog kopna i najmanje 30 % svjetskih oceana. Države skupine G-7 doprinijet će očuvanjem ili zaštitom najmanje 30 % vlastitih kopnenih, obalnih i morskih područja do 2030. godine u skladu s nacionalnim okolnostima i pristupima.

Izvor: Europsko vijeće, 2021: *Sastanak na vrhu skupine G-7*, <https://www.consilium.europa.eu/hr/meetings/international-summit/2021/06/11-13/> (20. 3. 2022.)

Prilog 5.

Primjeri pravilnog citiranja literature i izvora

LITERATURA/IZVOR	REFERENCA U POPISU LITERATURE
Knjiga	Attenborough, D., 2020: <i>Život na našem planetu</i> , Školska knjiga, Zagreb.
Članak u časopisu	Lončar, J., 2019: Globalizacija i/ili održivi razvoj?, <i>Geografski horizont</i> 65 (2) 7-16.
Web stranica	Hrvatsko geografsko društvo, 2022: <i>Noć geografije</i> , http://hagede.hr/2022/02/07/noc-geografije-1-travnja-2021/ (26. 3. 2022.)
Publikacija na internetu	<i>Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje</i> . Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. 3. 2022.)